

Olje- og energidepartementet  
Postboks 8148 Dep  
0033 Oslo

postmottak@oed.dep.no

DERES REF./DATO:  
16/1174

VÅR REF.:

STED/DATO:  
Oslo, 31.01.2022

## **STORHEIA VINDKRAFTVERK - FORSLAG TIL PROGRAM FOR KUNNSKAPSINNHEENTING OG UTREDNING**

Vi viser til brev fra Olje- og energidepartementet (OED) datert 13. desember 2021.

Med bakgrunn i Høyesteretts dom 11. oktober 2021 varsler OED her en ny forvaltningsmessig behandling av anleggskonsesjonene for Storheia og Roan vindkraftverk. OED vil vurdere hvilke endringer i konsesjonene som er nødvendige for å sikre reindriftens folkerettslige vern. Det er i den forbindelse nødvendig å få utarbeidet et faglig grunnlag for de beslutninger som skal treffes. Vi støtter den prosessen OED har lagt opp til. Fosen Vind har som prinsipp å respektere menneskerettighetene i sine aktiviteter, herunder å følge nasjonale og internasjonale rammeverk for næringsliv og menneskerettigheter<sup>1</sup>. Det er derfor viktig for selskapet å bidra til at OED kan treffe nye vedtak for å sikre reindriftens folkerettslige vern.

Vindkraftkonsesjonærene bes om å gå i dialog med Sør-Fosen sijte og Nord-Fosen siida og utarbeide et forslag til program for kunnskapsinnhentning og utredning, som skal oversendes OED. I brevet spesifiserer OED at utredningsprogrammet bør beskrive hvilken kunnskapsinnhentning som bør foretas og av hvem, omfatte erfaringsbasert kunnskap fra reindrifta om konsekvensene av Storheia og Roan vindkraftverk, og hvilke avbøtende tiltak, endringer og justeringer som bør utredes. OED ber om at forslag til et slikt utredningsprogram oversendes innen utgangen av januar. OED ber også vindkraftkonsesjonærene snarlig oversende en tidsplan for den videre prosessen.

Vindkraftkonsesjonærene har under arbeidet med forslag til utredningsprogram vært i kontakt med de to driftsgruppene i Fosen Njaarke sijte henholdsvis Sør-Fosen sijte for Storheia vindkraftverk og Nord-Fosen siida for Roan vindkraftverk, samt med norske forsknings- og utredningsmiljøer. Fosen Vind sendte 24. januar over hovedelementene i sitt foreløpige forslag med sikte på å få til et nytt møte med Sør-Fosen sijte før innsendelse til OED. Sør-Fosen sijte informerer om at de ikke ønsker å kommentere detaljene i utkastet nå, men ønsker tilsendt kopi når forslaget sendes til OED slik at de kan kommentere dette senere. Sør-Fosen sijte ber oss videre opplyse om at deres eventuelle deltakelse i møter og drøftinger om forslag til utredningsprogram ikke på noen måte skal kunne forstås som

---

<sup>1</sup> Herunder UN Guiding Principles on Business and Human Rights og OECD Guidelines for Multinational Enterprises

at de har gitt noen som helst form for tilslutning til det opplegget som er skissert av OED i brev av 13.12.2021 eller til forslaget som Fosen Vind utarbeider.

Vindkraftkonsesjonærene foreslår på denne bakgrunn utredninger som beskrevet i vedlegg til dette brevet. Vi mener disse i sum vil besvare OEDs forespørsel. Vi har foreløpig ikke identifisert et tverrfaglig sammensatt team for å gjøre alle utredningene, men vi vil stille oss bak en slik løsning dersom OED skulle komme frem til det. Om mulig bør det være enighet med reindriften om hvem som skal stå for utredningene. Utredningene som er foreslått vil ha forskjellig innfallsvinkel og i noen grad kunne overlape hverandre, men vi vurderer dette som overveiende positivt for å gi et mest mulig dekkende beslutningsgrunnlag. Når det gjelder konkretisering av hvilke avbøtende tiltak som skal utredes, så har vi spesifisert de tiltak som OED særskilt trekker fram, men anbefaler at dette for øvrig overlates til utredernes skjønn, med innspill fra reindriften og konsesjonærene.

OED har varslet konsesjonærene om at OED av eget tiltak vil vurdere konsesjonene i lys av Høyesteretts avgjørelse. Vindkraftverkens innvirkning på den sørsamiske kulturen slik den utøves ved reindriften er som kjent det sentrale vurderingstemaet i forhold til SP art 27. Siktemålet med å innhente det kunnskapsgrunnlaget som foreslås her, er å gi OED et best mulig faktisk grunnlag til å vurdere hvordan kulturen påvirkes av anleggene og mulige avbøtende tiltak.

Det foreslås en tidsplan der utredningene antas å kunne være gjennomført tidligst medio 2023. Den reindriftsfaglige utredningen forutsetter feltbefaringer med reindriften vinterstid. Det er også foreslått videre kunnskapsinnhenting som del av den forskningsbaserte utredningen, for å fremskaffe ytterligere beslutningsrelevant kunnskap om status og utvikling for reindriften på Fosen. Deler av dette arbeidet kan utføres innenfor foreslått utredningsprogram, mens andre deler kan ta lenger tid, antagelig opptil flere år. Aktuelle studier kan være overvåking av beiteslitasje, GPS-merking av rein, aktiv inndriving av rein til vindkraftverkens nærområder, erfaringer fra bruk av andre beiteområder med videre. I løpet av våren vil dette arbeidet planlegges nærmere, slik at man kan gjennomføre nødvendig feltarbeid i løpet av barmarksesongen 2022 og i kommende vinterbeitesesong 2022/2023. For mange aktuelle tiltak/undersøkelser forutsettes en aktiv medvirkning fra reindriften, og vi vil gå i dialog med reindriften og søke et samarbeid om dette.

Med vennlig hilsen  
for Fosen Vind DA



Tom Kristian Larsen (Jan 31, 2022 10:05 GMT+1)

Tom K. Larsen

*Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer*

Vedlegg: Forslag til utredningsprogram og tidsplan

Kopi:

Sør-Fosen sijte  
Nord-Fosen siida

Åfjord kommune  
Ørland kommune

Roan Vind DA

## Vedlegg: Forslag til utredningsprogram og tidsplan

### Forskningsbasert utredning

Det skal utarbeides en forskningsbasert utredning om reindrift på Fosen før og etter vindkraftetableringene. Utredningen skal oppsummere dagens kunnskapsstatus fra forskningen om rein og menneskeskapte forstyrrelser, herunder fra vindkraftverk, både fra andre steder og fra Fosen, samt en oppsummering av forskningen som ser på reindriften som en del av samenes kulturutøvelse. Betydningen av beitetap og samvirkningen med andre tapsårsaker skal beskrives, generelt og på Fosen spesielt, herunder en oppdatert vurdering av tapt beiteland for hver av de to vindkraftverkene. Sammenstillingene over eksisterende forskning som nevnt over skal også beskrive erfaringer med alle aktuelle avbøtende og kompensierende tiltak samt tilpasninger fra reindriften side andre steder og på Fosen, herunder bl.a. knyttet til åpning av flyttleier, eventuelt nye områder samt tilleggsfôring. Med hensyn til sistnevnte skal utredningen ta sikte på å lage en sammenstilling av ulike erfaringer med tilleggsfôring fra ulike faglige perspektiver. Teoretisk og praktisk bæreevne for rein på Fosen skal vurderes. Usikkerheter i kunnskapsgrunnet om reindrift på Fosen skal omtales, og anbefalinger gis om tiltak og videre oppfølgende undersøkelser.

Utredningen bør utføres av kompetente forskere fortrinnsvis tilknyttet universiteter eller forskningsinstitusjoner. På det naturfaglige anbefales konkret Colman m.fl. (UiO/ NaturRestaurering). Vi har ikke per i dag kunnet identifisere hvem som kan ivareta det kulturfaglige perspektivet i kunnskapsinnhenting. Om ønskelig kan det settes opp et utredningsteam fra flere fagmiljøer, og da er det naturlig å foreslå deltakelse av Skarin m.fl. (SLU) og at NINA leder arbeidet og gjennomfører en syntese dersom forskningsgruppene ikke enes, jf. NINAs ansvar for å levere miljøforskning tilpasset forvaltningen. Det vil være behov for en vinter med feltarbeid, og utredningen kan derfor tidligst være klar medio 2023.

Vi foreslår at den forskningsbaserte utredningen legges fram sammen med den reindriftsfaglige utredningen beskrevet nedenfor, og at den også inneholder en oppsummering av de to utredningene. Formålet med dette vil være å tydeliggjøre at de foreslåtte avbøtende tiltakene er basert på resultatene fra begge utredninger. Tidsfristen for den forskningsbaserte utredningen bør derfor settes noe senere enn den reindriftsfaglige utredningen.

### Reindriftsfaglig utredning

Det skal utarbeides en reindriftsfaglig utredning i samråd med reindriftsutøverne i Sør-Fosen slette og Nord-Fosen siida. Utredningen skal beskrive reindriften på Fosen før utbyggingen av vindkraft startet med Roan vindkraftverk i april 2016, og etter at Storheia vindkraftverk ble satt i ordinær drift fra februar 2020. Det skal så langt det er mulig omtales og vurderes hvilke endringer som tilskrives reinens valg og hva som kan tilskrives reindriftsutøverne, eller en kombinasjon. Oppdatert kunnskap fra forskning på rein skal tas inn der det er relevant. Utredningen skal videre beskrive og vurdere ulike avbøtende tiltak. Her skal til nå gjennomførte tiltak omtales, fôring/tilleggsfôring og mulighetene for utvidelse av beiteområdene skal særskilt omtales, og andre mulige tiltak som reindriftsutøvere og/eller konsesjonærene ser for seg på kort og lang sikt. Regulatoriske utfordringer og forutsetninger i denne sammenheng skal omtales.

Det vil være naturlig at en ressurs med praktisk reindrifsfaglig kompetanse i kombinasjon med erfaring fra reindriftsforvaltning og utredningsarbeid utfører denne utredningen, enten i samarbeid med eller uavhengig av Colman m.fl. (UiO/NaturRestaurering). Det er ønskelig med kjennskap til lokale forhold. Utredningen forutsetter feltbefaringer med reindriften vinterstid og antas å kunne være klar medio 2023.

### **Oppsummering av materiale om vindkraft og reindrift framlagt for retten**

Det skal utarbeides en tematisk oppsummering av det materiale om vindkraft og reindrift på Fosen som har vært framlagt for skjønnrett, lagmannsrett og Høyesterett. Rettsdokumentene er på flere tusen sider og en oppsummering skal lette OEDs arbeid og sikre at forhold som er lagt fram for retten tydeliggjøres. Dette materialet vil uansett bli lagt til grunn for utredningene der det er relevant.